

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 6042/2024
02.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Туфегчић, адвокат из ..., против туженог Града Београда, кога заступа Градско правобранилаштво Града Београда, ради накнаде за експроприсану непокретност, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5925/22 од 19.10.2023. године, у седници одржаној 02.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5925/22 од 19.10.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтв туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1437/20 од 01.09.2022. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе учињено поднеском који је у суд примљен 28.02.2022. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 8.208.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.09.2022. године као дана пресуђење до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 514.780,00 динара са законском затезном каматом од наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5925/22 од 19.10.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 1437/20 од 01.09.2022. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Не постоје ни друге битне повреде парничног поступка које су чланом 407. став 1. тач. 2. и 3. ЗПП прописане као разлог за изјављивање ревизије.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Службе за катастар непокретности Земун од 30.04.2015. године тужилац је уписан као власник кат. парц. .. КО Батајница са обимом удела 1/1, а по основу правноснажног решења Четвртог општинског суда у Београду О 3157/03 од 04.08.2003. године, којим је оглашен за наследнике иза свог оца сада пок. ББ. Предметна парцела је означена као некатегорисани пут у Улици Према Плану генералне регулације грађевинског подручја седишта локалне самоуправе – Град Београд, целине I до XIX („Службени лист Града Београда“, бр. 20/16... 97/17) и Плану детаљне регулације насеља Батајница, предметна парцела највећим делом је планирана као јавна саобраћајна површина. Вештачењем од стране вештака геодетске струке утврђено је да се парцела налази у насељеном месту Батајница Општина Земун и да је према Плану генералне регулације грађевинског подручја највећим делом намењена за јавну површину – улицу и за површине за становање, док се реално функционална парцела користи као јавна површина, односно као саобраћајна површина – Улица ... и то у делу од 100%. Парцеле које се налазе уз ту парцелу користе се за породично становање, парцела је делимично опремљена инфраструктуром и то водом, електроенергетском и телекомуникациојном, док је саобраћајна површина од асфалтног застора. Предметну парцелу неометано користи неограничени број лица за јавни саобраћај и она фактички представља добро од општег интереса, односно добро у општој употреби. Прибављањем дописа Министарства финансија – Пореске управе, као и вештачењем од стране вештака грађевинске струке утврђено је да вредност парцеле по м² 4.000,00 динара. Укупна парцела је 20 ари 52м².

При овако утврђеном чињеничном стању, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог на исплату тражене новчане накнаде.

Правни основ ове обавезе је повреда права тужиље на имовину, загарантованог чланом 58. Устава Републике Србије. Означеном одредбом, између осталог, прописано је: да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1); да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу, утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2); да се законом може ограничити начин коришћења имовине (став 3).

Из изложеног следи да дозвољено одузимање права својине, које не представља повреду на имовину, постоји само када су кумулативно испуњена два услова: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона, и уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Заштиту имовине предвиђа и члан 1. став 1. Протокола уз Конвенцију о људским правима и основним слободама, тако што прописује да свако физичко и правно лице има право на несметано уживање своје имовине и да нико не може бити

лишен своје имовине осим у јавном интересу, под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Изградњом објекта од јавног интереса на земљишту неког лица врши се одузимање права својине, без обзира што право својине тог лица није формално одузето. У таквом случају ради се о фактичкој експропријацији, која управо и настаје када се на земљи граде путеви, инфраструктурни или други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о одузимању земљишта. У конкретном случају, на делу катастарске парцеле .. и изграђена је улица, као јавни пут у насељу који саобраћајно повезују његове делове (члан 2. тачка 12. Закона о јавним путевима). Према члану 10. став 2. Закона о јавној својини, улица је добро у општој употреби и, сходно ставу 7. тог члана, у својини је јединице локалне самоуправе на чијој се територији налази.

Спорно земљиште је већ приведено намени која је предвиђена планским актом - Планом детаљне регулације насеља Батајница, и по сили закона - као добро у општој употреби, постало је јавна својина туженог. Тужилац не може трпети штетне последице зато што надлежни орган туженог није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији земљишта, које би било основ за исплату накнаде.

По оцени Врховног суда, нису основани наводи ревизије којима тужени оспорава правилност примењеног материјалног права у погледу основа његове обавезе. Тачно је да је тужилац у катастру непокретности уписан као власник спорне парцеле, али је његово право својине сведено на само „голо право“, јер је изградњом улице изгубило све атрибуте права својине који јој припадају по члану 3. став 1. Закона о основама својинскоправних односа. Улица ... у насељу Батајница, као добро у општој употреби, по самом закону је у јавној својини туженог, па је зато тужени дужан исплатити накнаду за одузето право својине тужиоцу. Правни основ овог спора је фактичка експропријација, а право на накнаду за фактички одузето земљиште не застарева, нити се у овом случају могу применити одредбе о застарелости из Закона о облигационим односима.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилност примењеног материјалног права те да тужилац и даље остаје власник предметне непокретности јер након исплате вредности парцеле тужени може спровести поступак утврђења права својине на парцели. Вештачењем је утврђено да се 100% површине предметне парцеле користи као јавна и саобраћајна површина, а навод да је део парцеле планиран за становање није доказан. Чињеница да је правни претходник вршио препарцелацију да би парцелу претворио у прилаз, пут за приступ објектима, не значи да се на такав начин лишио права својине на предметној парцели, нити да је њена вредност урачуната у цену продатог земљишта. Висина новчане накнаде утврђена је вештачењем, према тржишној вредности земљишта, што је у складу са чланом 58. став 2. Устава Републике Србије. Тужени током поступка није предложио извођење других доказа ради утврђења да је тржишна вредност одузетог земљишта нижа од досуђене.

О трошковима поступка одлучено је правилном применом чланова 153. и 154. ЗПП у вези и са чланом 165. став 1. истог закона.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлука о захтеву туженог за накнаду трошкова поступка по ревизији, садржана у другом ставу изреке, донета је применом члана 165. став 1. у вези члана 153. став 1. ЗПП. Тужени није успео у поступку по ревизији, па зато нема право на накнаду трошкова тог поступка.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик упрвитеља писарнице
Миланка Ранковић